T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/540
KARAR NO : 2021/672
KARAR TR : 27/12/2021

ÖZET:Evlat edinme istemlerinin reddi yolundaki idari işleme karşı açılan davanın, Türk Medeni Kanunu ve ilgili Tüzük hükümleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ö.M.
Vekili : Av. S.K.
Davalı : İstanbul Valiliği Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, evlat edinme talebiyle yapmış olduğu başvurusunun *"kronik Hepatit B hastası/taşıyıcısı"* olduğu gerekçesiyle reddi yönündeki işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İstanbul 3. İdare Mahkemesinin 28/03/2019 tarihli ve E.2019/827, K.2019/628 sayılı kararı**ile, "*evlat edinme başvurularının reddine ilişkin işlemlerin hukuka uygunluğunun Asliye Hukuk Mahkemelerince denetlenmesi gerektiği"* gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir. Bu karar, istinaf edilmeksizin 02/05/2019 tarihinde kesinleşmiştir.

3. Davacı, aynı istemle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Küçükçekmece 5. Aile Mahkemesinin 18/11/2020 tarihli ve E.2019/373, K.2020/805 sayılı kararı** ile, idari yargı görevli olduğundan bahisle davanın görev yönünden reddi ile 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

5. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 37. Hukuk Dairesinin 03/06/2021 tarihli ve E.2021/1096, K.2021/884 sayılı kararı ile, *"merci tayini için"* istinaf merciine gönderilen dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi için yerel mahkemesine iadesine kesin olarak karar verilmiştir.

6. Küçükçekmece 5. Aile Mahkemesi, bir üst yazı ile dava dosyasını *"gerekçeli karar gereğince"* re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"evlat edinme"* ana başlıklı dördüncü ayrımında yer alan 312. maddesinde, *"Küçük, gelecekte evlat edinilmek amacıyla bir kuruma yerleştirilir ve ana ve babadan birinin rızası eksik olursa, evlat edinenin veya evlat edinmede aracılık yapan kurumun istemi üzerine ve kural olarak küçüğün yerleştirilmesinden önce, onun oturduğu yer mahkemesi bu rızanın aranıp aranmamasına karar verir."* hükmü; devam eden 315. maddesinde, *"Evlat edinme kararı, evlat edinenin oturma yeri; birlikte evlat edinmede eşlerden birinin oturma yeri mahkemesince verilir. Mahkeme kararıyla birlikte evlatlık ilişkisi kurulmuş olur."* hükmü; *"evlatlık işlemlerinde aracılık"* başlıklı 320. maddesinde ise, *"Küçüklerin evlat edinilmesine ilişkin aracılık faaliyetleri, ancak Bakanlar Kurulunca yetki verilen kurum ve kuruluşlarca yapılır. Aracılık faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin hususlar tüzükle düzenlenir."* hükmü yer almaktadır.

8. Küçüklerin Evlat Edinilmesinde Aracılık Faaliyetlerinin Yürütülmesine İlişkin Tüzüğün 1. maddesinde; Tüzüğün, küçüklerin kendi ülkesi içerisinde veya ülkelerarası evlât edinilmesinde aracılık faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla küçüklerin, evlât edinilmesinde, aracılık faaliyetinin yürütülmesine ilişkin hükümleri kapsadığı, 3. maddesinde, evlât edinmede aracılık faaliyetlerinin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından yürütüleceği; 5. maddesinde, evlât edinmek isteyenlerden yerleşim yeri Türkiye'de olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, yerleşim yerlerindeki İl Müdürlüklerine yazılı olarak başvuruda bulunması

gerektiği; 9. maddesinde, evlât edinme başvurusunun reddedilmesine, askıya alınmasına veya işlemden kaldırılmasına ilişkin işlemlerin İl Müdürlüğü tarafından başvuru sahiplerine yazılı olarak bildirileceği, bu işlemlere karşı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde İl Müdürlüğü nezdinde itiraz edilebileceği, itirazın komisyon tarafından görüşülerek en geç bir ay içinde kesin olarak karara bağlanacağı ve kararın itiraz edene yazılı olarak bildirileceği, 14. maddesinde; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 29. maddesi hükmü gereğince evlât edinme kararının mahkeme tarafından on gün içinde o yerin Nüfus Müdürlüğüne bildirileceği düzenlemelerine yer verilmiştir.

B. Yargı Kararları

9. Danıştay Onuncu Dairesinin 29/12/2014 tarihli ve E.2014/3234, K.2014/8243 sayılı kararında, özetle; *"gerek 4721 sayılı Medeni Kanun gerekse Küçüklerin Evlat Edinilmesinde Aracılık Faaliyetlerinin Yürütülmesine İlişkin Tüzük uyarınca nihai olarak Asliye Hukuk Mahkemelerince karara bağlanacak bir konuda İdare Mahkemesince karar verilmesinin kargaşaya neden olacağı, bu durumda; davalı idarenin, davacıların evlat edinme istemlerinin reddi yolundaki işleme karşı adli yargı düzeni içerisinde yer alan Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açılabileceğinin açık olduğu ve İdare Mahkemesince, davanın görev yönünden reddi yolunda karar verilmesi gerekirken, işin esasına geçilmek suretiyle karar verilmesinde hukukiisabet görülmediği"* gerekçesiyle temyize konu mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin 28/05/2020 tarihli ve E.2020/312, K.2020/321 kararında, özetle; *"evlat edinmeye ilişkin düzenlemelerin Türk Medeni Kanunu'nda yer aldığı ve esasen bu hususa ilişkin sürecin adli yargı yerinde açılan davalar ile sonuçlandığı; ancak, adli yargı yerlerince verilen kararlar sonrasında idari mercilerin re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilmiş işleme karşı idari yargıda dava açılabileceği..."* ifadeleri yer almaktadır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/12/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 14. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve yerel mahkemece re'sen yapılan başvurunun usulüne uygun olmadığı görülmüş ise de, usul ekonomisi de göz önüne alınarak esasın incelenmesi noktasında usulî hatanın bir engel teşkil etmediği ve başkaca bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hakim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davacının evlat edinme başvurusunun reddi yönünde tesis edilen işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

14. Somut olayda, anılan Tüzüğün (§ 8) 6.maddesinin (e) bendi uyarınca "bulaşıcı hastalık bulunmadığını belirtir sağlık kurulu raporu" bulunmadığından bahisle davacının evlat edinme başvurusunun reddedildiği, yukarıda anılan Kanun ve Tüzük hükümlerinin incelenmesinden, evlat edinme başvurularının Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu İl Müdürlüklerine yapılacağı, il müdürlüklerinin evlât edinmede aracılık faaliyetlerini yürüttüğü, evlat edinmeye ilişkin nihai kararın evlat edinenin oturma yeri, birlikte evlat edinmede eşlerden birinin oturma yeri hukuk mahkemesince verileceği anlaşıldığından, evlat edinme başvurusunun il müdürlüğünce reddine ilişkin işlemlerin hukuka uygunluğunun da asliye hukuk (aile mahkemesi) hâkimi tarafından denetlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Küçükçekmece 5. Aile Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Küçükçekmece 5. Aile Mahkemesinin 18/11/2020 tarihli ve E.2019/373, K.2020/805 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/12/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN